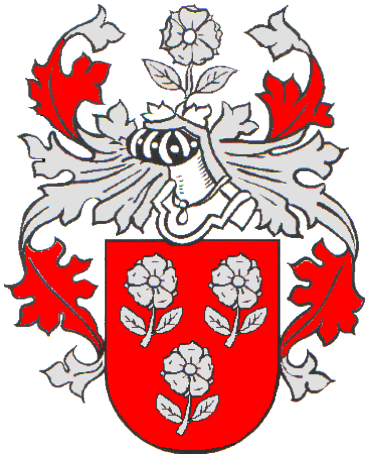

Afstammelingen van Dun

Cornelius van Dun(ne) (1483-1577) Lijfwacht & Kamerheer van Koning Hendrik VIII tot Elisabeth I

*door Fanny van Dun, uit "Het eerste Dunboek", H8, 2001 en aanvullingen.
Overname toegestaan maar alleen mits bronvermelding".*

In de **St. Margaret's Church in Londen, gelegen naast Westminster Abbey en recht tegenover het parlamentsgebouw** bevindt zich een halfverheven beeldhouwwerk van Cornelius van Dun(ne), alias Cornelys van Don(Vandon).

Op de tekst onder zijn borstbeeld staat: "Cornelius van Dun ligt hier, geboren in Breda in Brabant, soldaat van Koning Henry bij (de belegering en inname van) Doornik, lijfwacht (yeoman of the guard) en ceremoniemeester (usher) van Koning Hendrik, Koning Edward, Koningin Mary en Koningin Elisabeth, die een eerlijk en deugdzaam leven leidde, een zorgzaam man voor arme mensen, die in de buitenwijken van deze stad voor arme weduwen 20 huizen liet bouwen op zijn eigen kosten."

Dit epitaaf van Cornelius van Dun is niet alleen het oudste te bezichtigen grafmonument in de St. Margaret's kerk maar tevens de oudst gekende afbeelding van een Engelse paleiswacht en is voorzien van de koninklijke initialen (E * R = Elisabeth Regina), waartussen de Tudorroos, symbool voor de Tudor koningen.

Normaal hadden we heel wat informatie over Cornelius kunnen terugvinden in de archieven van de Yeomen of the Guard. Deze gingen echter tijdens een grote brand in 1809 onherroepelijk verloren.(2) Vandaar zien we ons verplicht om via andere archiefstukken informatie over hem in te winnen.

Ook in de NATIONAL PORTRAIT GALLERY in LONDEN vinden we de afbeelding van Cornelius zijn epitaaf terug. Het betreft hier een pentekening van Thomas Trotter, getekend naar het originele beeldhouwwerk in St. Margaret's. Deze pentekening werd gepubliceerd in 1794(3).

Pentekening van het epitaaf van *Cornelius van Dun(ne), alias*

Cornelys von Don in **St.Margaret's Church in Londen** Deze pentekening bevindt zich in de National Portrait Gallery in Londen.

St. Margaret's is de *peterkerk van het Engelse Lagerhuis*. In 1945 werd er door het Lagerhuis een speciale dankdienst gehouden, zowel na het einde van de oorlog met Duitsland als na het einde van de oorlog met Japan. De volksvertegenwoordigers komen er nog elke maand bijeen om er de mis bij te wonen. Elk jaar, tijdens de Advent, houdt de Eerste Minister er een lezing. Het is tevens de kerk van de hogere burgerij. O.m. Winston Churchill is er gehuwd.

Cornelius van Dunne werd geboren te Breda in Brabant. Hij was "Soldaat van Koning Hendrik VIII te Doornik. **Lijfwacht & Kamerheer van Koning Hendrik VIII, Koning Edward VI, Koningin Mary Tudor, Koningin Elisabeth I.**" Zoals blijkt uit zijn testament werd hij **begraven, samen met zijn vrouw, in St. Margaret's in Londen, alwaar bovenstaand .grafmonument.** Zijn naam werd gegeven aan de Vandon Street, de Vandon Passage, het Vandon House Hotel, en het Vandon Court in Londen. Hij bouwde 20 huizen voor arme weduwen in de 'buitenwijken' van Londen en was also de voorloper van de Openbare Onderstand in Londen. De tekst rond zijn borstbeeld van Cornelius, dat zich bevindt op de linkerbinnenmuur van de kerk, luidt :

* **OBIIT ANNO * DOMINI 1577**

* **BURIED YE 4 OF SEPT * AETATIS SUAE 94**

vertaald : * overleden in het Jaar * des Heren 1577 * begraven op 4 september *
in de leeftijd van 94 jaar Daaronder vindt men op de
koperen plaat de inscriptie :

**"CORNELIUS VAN DVN lieth here, borne at Breda in Brabant,
souldiour with K.Henry at Turney, yeaman of the gard and usher
to K.Henry, K.Edward, Q.Mary and Q.Elisabeth, of honest and
vertuous lyfe, a carful man for pore folk, who in the ende of this
town dyd buyld for pore widowes 20 howses of his owne coste."**

vertaald : "Cornelius van Dun ligt hier, geboren in Breda in Brabant, soldaat van Koning Henry bij (de belegering en inname) van Doornik, lijfwacht en ceremoniemeester van Koning Hendrik, Koning Edward, Koningin Mary en Koningin Elisabeth, die een eerlijk en deugdzaam leven leidde, zorgzaam man voor arme mensen, die in de buitenwijken van deze stad voor arme weduwen 20 huizen liet bouwen op zijn eigen kosten."

Afbeeldingen van Cornelius van Dun - Unieke afbeelding van een Yeoman of the Guard.

Het *half verheven beeldhouwwerk van Cornelius van Dun* is niet alleen het oudste te bezichtigen grafmonument in de St. Margaret's in Londen maar tevens **de oudst gekende afbeelding van een Engelse paleiswacht met de koninklijke initialen** (E * R = Elisabeth Regina, de roos tussen de twee letters is de typische "Tudorroos"). De foto's bovenaan tonen het grafmonument **zoals het er vandaag uitziet**, in de loop der tijden werd het namelijk zwaar beschadigd. In het boek "The Yeomen of the Guard" verschenen in 1927 vermeldt men "*His monument is now very worn and details of his dress are indistinguishable*" (**Het monument is nu in zeer slechte staat en details van zijn kleding zijn niet te onderscheiden**). Tijdens de Tweede Wereldoorlog zou het bij de bombardementen op Londen nog verder beschadigd worden. Spijtig genoeg gebeurde de restauratie niet al te

vakkundig. Een vergelijking met de originele zwart-wit tekening ervan (hieronder weergegeven) die verscheen in het boek “The Yeomen of the Guard” van Paxt, 1937, brengt dit duidelijk aan het licht:

een deel van de hermelijnen kraag werd namelijk omgezet in een vollere baardgroei. Ook het aangezicht werd sterk verbreed.

Hieronder gedeelte van een schilderij uit 1600, waarin de koninklijke stoet van Elisabeth I geportretteerd wordt toen zij zich in 1561 op weg begaf naar het huwelijksfeest van haar vriendin *Anne Russell en Lord Herbert*. **De personen zijn waarheidsgetrouw afgebeeld. We mogen bijgevolg voor zeker aannemen dat ook Cornelius van**

Dun hierop fungeert. Gelet op zijn voorkomen, (bekijk de overeenkomst met de tekening daarboven !) zijn ambtskledij, zijn leeftijd toen (78 jaar), en het feit dat hij uit hoofde van zijn functie zich in de onmiddellijke nabijheid van de koningin moest bevinden, kunnen we bijna met zekerheid aannemen dat **CORNELIUS de tweede “gentlemen-usher”, rechts van *Elisabeth I*, is in rode kledij.**

Naam van Cornelius

Hoewel hij in de meeste Engelse teksten omschreven wordt als “**Cornelius VAN DON (or VANDUN)**”, is zijn oorspronkelijke naam “*van Dunne*” (zij het soms vermeld als “*Van Danne*”) terug te vinden in een boek betreffende *de Londense St. Margaret’s- parochie*, genaamd “The Will Book of St. Margaret’s, Westminster”, evenals in het boek “The Almshouses of London”, waarin men schrijft : “*Cornelius Van Danne - his name being anglicised to Vandon*”. In de hiernavolgende bespreking zullen we gemakshalve de naam *Cornelius van Dun* gebruiken.

Gezinstoestand en bezittingen van Cornelius

Uit het archief van Westminster City weten we dat hij **gehuwd was met een zekere GYLBARTE, die op 31 mei 1568 in St. Margaret's te Londen werd begraven, en dat zij hem bij haar dood geen wettelijke erfgenamen naliet.** Het is niet onwaarschijnlijk dat hij zijn vrouw leerde kennen in *Doornik* en dat zij hem naar *Londen* vergezelde. Hier tasten we echter volledig in het duister. Al had hij geen wettelijke erfgenamen op de dag van het overlijden van zijn vrouw Gylbarte in 1568, toch blijkt uit zijn testament dat hij nakomelingen moet gehad hebben, zij het in vrouwelijke lijn. Bij zijn overlijden liet hij bij testament immers bezittingen na aan zijn *dochter GARTHERED*, gehuwd met *Walter Freeman*, en aan zijn *schoondochter, LUCE AWDRYNS*, die weduwe was, of gescheiden, van een zekere *Hawnce* en die hertrouwd was met *John Awdryns*. De meeste bezittingen liet hij echter na aan zijn *peetzoon PETER MACKRELL* en aan diens moeder *MARY MACKRELL*, die hij omschrijft als zijn *bloedverwante*.

Voor de omschrijving van zijn bezittingen, die hij bij testament alle wegschonk, verwijzen we naar de tekst zelf van het testament waarvan we elders een fotokopie publiceren, alsook de ontcijfering en de vertaling naar het Nederlands, beide van de hand van **Rombout Leo van Dun (Mechelen 1919-2004)**.

Leven van Cornelius van Dun

Normaal hadden we heel wat informatie over Cornelius kunnen terugvinden in de archieven van de Yeomen of the Guard die in *St. James Palace* werden bewaard. Deze zijn aldaar echter tijdens een grote brand in de 18de eeuw onherroepelijk verloren gegaan. Vandaar zien we ons verplicht gezien om via andere archiefstukken informatie over hem in te winnen. Dit is echter niet zo evident. Hoe dan ook de gegevens die door ons werden verzameld zijn uitsluitend gebaseerd op historische feiten, en kunnen uiteraard geverifieerd worden. (zie bibliografie)

We kunnen hierbij niet nalaten te waarschuwen voor enkele vulgariserende publicaties die over Cornelius van Dun zijn verschenen en waarvan de inhoud historisch totaal niet strookt met de werkelijkheid. Zo is er o.m. een verslag over onze naamgenoot in een dagbladartikel in de STEM (van Breda), waarbij een Bredase journalist die een bezoek brengt aan de *St. Margaret's-kerk in Londen* hierover onder de titel "Een Bredanaar in Londen" een mooi en opvallend artikel schrijft dat, echter heel wat historische onnauwkeurigheden en zelfs totaal foutieve informatie bevat.

Cornelius van Dun leefde tijdens een der woeligste én tevens boeiendste perioden van de Westerse geschiedenis. Toen hij 9 jaar oud was zette Columbus voet aan wal in Amerika, en begon alzo de periode van de ontdekking van de Nieuwe wereld. Op 34-jarige leeftijd maakte hij het ontstaan en de opkomst van het protestantisme mee. Hij was een tijdgenoot van Keizer Karel, Machiavelli, Erasmus, Thomas Morus, Luther, Calvijn, Leonardo da

Vinci, Botticelli, Quinten Matsijs, Titiaan, Rafaël, Pieter Bruegel, Mercator, Vesalius e.a. (zie de tijdlijn in deel 4).

a) Eerste periode : soldiour and yeoman of the guard

Cornelius is geboren uit een Bredaas van Dun-geslacht en **CORNELIUS VAN DVN lieth here, borne at Breda in Brabant,**

souldiour with K.Henry at Turney, yeoman of the gard and usher to K.Henry, K.Edward, Q.Mary and Q.Elisabeth, of honest and vertuous lyfe, a carful man for pore folk, who in the ende of this town dyd buyld for pore widowes 20 howses of his owne coste. In dat jaar stuurde de Engelse koning Hendrik VIII immers een ambassadeur (*Sir Eduard Poynings*) **op missie naar de Nederlanden, en meer specifiek naar Brabant, teneinde krijgslieden te rekruteren** met het oog op zijn geplande **inval in Frankrijk**. Deze vond plaats in de zomer van 1513, samen met de inval van de legers van *Maximiliaan van Oostenrijk* (bestaande uit gehuurde Zwitserse landsknechten) en van *Ferdinand van Aragon* (de toenmalige schoonvader van de Engelse koning). Het leger van *Hendrik VIII*, bestaande uit ongeveer 30.000 à 50.000 krijgslieden (naargelang van de bron), belegerde o.m. *Doornik* (toen in Franse handen), dat na één week, op 23 september, werd ingenomen.

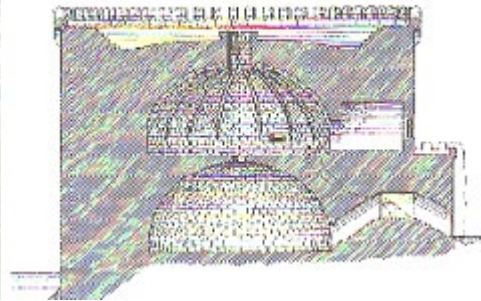
De tekst op het grafschrift van Cornelius verwijst hier zeer duidelijk naar (“souldiour with King Henry at Turney”). Waarschijnlijk omwille van zijn verdiensten werd hij daarna opgenomen in de persoonlijke lijfwacht (Yeomen of the Guard) van de koning, die tijdens het beleg van *Doornik* 800 man sterk was. Deze opname is niet vanzelfsprekend, de overgang van soldenier naar yeoman of the guard lag immers niet voor de hand. Met de laatste rang genoot men immers veel meer aanzien en bedroeg de soldij minstens de helft meer.

links een afbeelding van de Slag bij Guinegatte die onmiddellijk voorafging aan de bezetting en de inname van Doornik. **Doornik is daardoor de enige nu Belgische stad die ooit in bezit van de Engelsen is geweest.** De stad werd op 23 september 1513 door Hendrik VIII ingenomen, aan het hoofd van een leger dat **o.m.** bestond uit **Brabantse huursoldaten**, en werd pas zes jaar later omwille van de te hoge

bezettingskosten aan Frankrijk teruggegeven

Terwijl *Hendrik VIII* dat jaar, op 13 oktober, de terugreis aanving, bleven er 5.000 soldaten te *Doornik* achter, waaronder 400 van zijn lijfwachten. Er werd een versterkte vesting gebouwd, waarvan de "**Tour Henri VIII**", met muren van 8 m dikte, nu nog het enige overblijfsel is. Dit bouwwerk is nog altijd binnenin te bezichtigen. Overblijfsel hiervan zijn ook nog de verschillende **Engelse muntstukken uit die tijd, die, op bevel van Hendrik, in Doornik werden geslagen**, met zijn beeltenis en met het Engelse wapen. Bij de definitieve ontruiming van *Doornik* door de Engelse troepen, op 9 februari 1519, werden de soldaten naar huis gestuurd, terwijl de nog ongeveer 330 achtergebleven yeomen of the guard de hofhouding van Hendrik te Londen vervoegden

Toen de Engelse koning dan in 1526 zijn hofhouding uit bezuinigingsoverwegingen reorganiseerde, bleven er nog slechts 12 persoonlijke lijfwachten over, waaronder ongetwijfeld onze *Cornelius van Dun*. Mogelijk was hij op dat ogenblik zelfs reeds bevorderd tot één van de **4 "gentlemen ushers serving as waiters"**,nobele ceremoniemeesters die tegelijkertijd als persoonlijke lijfwacht van de koning optraden.

Het uniform waarin *Cornelius van Dunne*, zowel op zijn epitaaf in de St.Margaret's Church, als op het schilderij met koningin Eliabeth I, staat afgebeeld beantwoordt aan de ceremoniële kledij van een Yeoman of the Guard tijdens het Tudor tijdperk vanaf 1530.

Nevenstaande afbeeldingen geven dit goed weer:

Rechts bovenaan de vermelding **H O**

R: 'Hendrik [Tudorroos) Rex' - daaronder : **E O R**; 'Elisabeth [Tudorroos] Regina'

Dit was echter niet altijd zo.. Sinds 1501 waren The Yeomen of the Guard, die in 1485 door Hendrik VII waren opgericht immers gekleed in een uniform met de Tudorkleuren groen en wit, in vertkale strepen. Soms werd hier wel van afgeweken en was het uniform bruin, soms zelfs, zoals bij de begrafenis van Hendrik VII volledig zwart. Hieronder, links, een andere afbeelding van een yeoman of the guard in 1575 tijdens Elisabeth I :

De linkse personen op de rechterafbeelding dragen het Tudoruniform in groen en wit, van de Yeomen of the Guard zoals zij dit droegen bij de inval in Frankrijk in 1513 en zoals het gangbaar was tot 1520. Vanaf dan komt het rode ceremoniele uniform, dat Hendrik VIII liet ontwerpen n.a.v. "The Field of the Golden Cloth" in 1520 meer en meer op de voorgrond, om na 1530 de bovenhand te halen.

b) Tweede periode: yeoman of the guard and usher

Cornelius van DUN* bleef de functie van yeoman of the guard, respectievelijk van usher, bekleden onder de opvolgers van *Hendrik VIII : Edward VI, Mary Tudor en Elisabeth I, en dit totdat hij op 94-jarige leeftijd overleed.

Hij moet een verdienstelijk persoon geweest zijn om die vertrouwensfunctie zo lang te hebben mogen uitoefenen onder de opeenvolgende vorsten, die op godsdienstig gebied telkens een andere koers voeren (zie overzicht hierna). Kwatongen insinueren dat dit slechts mogelijk zou geweest zijn door een kruiperige of schijnheilige levenswandel. Hierbij gaan ze echter voorbij aan het feit dat het **geschiedkundig vaststaat dat de 11 raadsleden die *Elisabeth I* aanstelde allen behoorden tot de groep van 30 die onder haar stiefzuster *Mary Stuart (Bloody Mary)* hadden gediend en die bijna allemaal betrokken waren geweest bij de regering onder haar vader (*Hendrik VIII*) en haar stiefbroeder (*Edward VI*).** Wel verloren een aantal vertrouwelingen tijdens de dynastie van de *Tudors* hun hoofd, toen ze in ongenade vielen omwille van politieke onenigheid of al dan niet gepleegd verraad. ***Uit niets blijkt echter dat Cornelius van Dun enige politieke rol speelde.*** *Trouwens uit het hier in aanvang geciteerde werk van Thomas Preston blijkt nu ook dat Cornelius zijn positie echt niet zo uniek was: inderdaad: in de St. George's Chapel in Windsor bevindt zich naast de noordelijke deur het graf van de George Brook die overleed op 24 oktober 1593. De gedenkplaat aan de muur aldaar bevat de volgende tekst: "He was a Yeoman of the Guard unto Henry VIII, Edward VI, Mary, and Elisabeth"* Een bijkomende inscriptie vermeldt daarbij dat zijn grafschrijf in 1707 hersteld werd op kosten van Edward Phillips, Burger en Klerhandelaar te Londen en een van de 100 Yeomen of the Guard van Koning William III, koningin Mary II en koningin Anne. **Dit alles duidt er m.i. nogmaals op dat deze vertrouwensfuncties eigenlijk een soort ambtelijk statuut hadden, a.h.w. benoemd voor het leven, en schijnbaar niet onderhevig aan politieke wisselvalligheden.** Uit de "*Acts of the Privy Council of England*", alsook uit "*The Letters and Papers, Foreign and Domestic, of the Reign of Henry VIII*", leren we dat *Cornelius* in 1546 (op 63-jarige leeftijd !) een paspoort werd verleend voor een zending, te paard, naar Duitsland, en dit in gezelschap van een andere hofdienaar.

Opzoekingen naar meer gegevens over het leven zelf van *Cornelius* hebben tot hiertoe nog maar weinig nieuws opgeleverd. De grote brand van *St. James Palace* in de 18de eeuw heeft o.m. het archief over de yeomen of the guard in de vlammen doen opgaan.

Uit de "*Acts of the Privy Council of England*", alsook uit "*The Letters and Papers, Foreign and Domestic, of the Reign of Henry VIII*", leren we dat *Cornelius* in **1546 (op 63-jarige leeftijd !)** een paspoort werd verleend voor een zending, te paard, naar Duitsland, en dit in gezelschap van een andere hofdienaar

Engelse diplomatieke delegatie

in Wenen in 1567, links 2 gentlemen ushers.

Queens servant

In mijn onderzoek naar de omstandigheden en de redenen van deze zending kwam ik terecht bij een andere uitgave van *The Letters and Papers, Foreign and Domestic, Henry VIII*, waar in *Vol.23, records 360-373, may 1546*, letterlijk de volgende aanduiding staat: "**Cornelys Vanden, the Queen's servant, had passport towards Almain**"(Duitsland). Deze tekst werpt een totaal ander licht op de positie van *Cornelius van Dun* aan het Engelse hof.

Acht maanden voor de dood van de zwaar zieke Engelse Koning Hendrik VIII was hij klaarblijkelijk immers *niet in dienst van de koning zelf, maar was hij de persoonlijke dienaar van koningin Catharina Parr, de 6de (en laatste) vrouw van Hendrik VIII.*

Wat de aard van zijn opdracht was blijft ook, merkwaardig genoeg, onduidelijk. Mogelijk was zij van diplomatieke aard en misschien vergezelde hij een vertrouweling van het Hof die een diplomatieke taak had in verband met één van de twee hierna vermelde gebeurtenissen:

1) In het begin van 1546 was er een reële hongersnood in Engeland, o.m. ten gevolge van een aantal mislukte oogsten, en diende men graan aan te kopen in Denemarken en "Bremmerland"(de streek rond Bremen in Duitsland).

2) Naar aanleiding van de veelvuldige aanvallen, in de zomer van 1545, van Franse oorlogsschepen op de Engelse kusten, moest *Hendrik VIII* zijn toevlucht nemen tot het **aantrekken van huursoldaten** (Spanjaarden, Albanezen, Italianen, inwoners van Kleef, Zwitsers en Duitsers). De onderhandelingen hierover mislukten echter, zowel door het ingrijpen van Karel V, als door onderlinge ruzies en de gijzeling van Engelse verbindingsofficieren, zodat gans deze operatie uitliep op **een waar financieel fiasco.**

Begin 1546 dienden er echte noodmaatregelen genomen te worden, zoals: onedel metaal in de Engelse munten (waardoor devaluatie), verkoop van landgoederen van kloosters, ontbinding van rijke kerkelijke stichtingen en hospitalen en leningen op het vasteland. De geldschietters van die tijd, **de Fuggers, die in Duitsland gevestigd waren** (maar ook een kantoor hadden in Antwerpen) weigerden ditmaal echter over de brug te komen.

c) Derde periode De ARMENHUIZEN van CORNELIUS

Op 18 december 1569, op 86 jarige leeftijd, ontving *Cornelius* op zijn aanvraag land van de Deken van het Kapittel van Westminster, teneinde daar armenhuizen op te richten. Deze grond lag aan de rand van het toenmalige Londen, zowat tussen het huidige *St. James Park*, waar *Hendrik VIII* indertijd zijn jachtpartijen hield, en het huidige *Buckingham Palace*.

Op 30 juni 1572 kreeg hij toelating om aldaar 2 groepen armenhuizen te bouwen.

Zij werden gebouwd op het zuidwestelijk uiteinde van *Petty France* en werden zo "The Petty France Almshouses" genoemd, of ook "*The Red Lion Almshouses*" (de armenhuizen van de Rode Leeuw), naar het wapenschild, met de rode Leeuw, van *Cornelius*. In deze huizen woonden telkens 2 arme weduwen, die daartoe werden aangeduid door de Deken van Westminster, de kapelaan van de parochie en twee kerkmeesters.

Deze eerste reeks huizen bevond zich op de plaats waar zich nu de *VANDON Street* bevindt.

Iets verderop, bij *St. Ermin's Hill*, liet hij later nog een reeks armenhuizen bouwen en wel in *Caxton Street*.

De nevenstaande print dateert

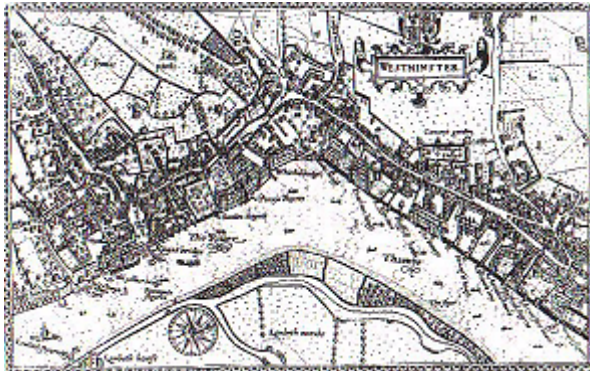
van 1852. Enkele jaren later, in 1859 werden de gebouwen **afgebroken omwille van hun desolate staat**. Opvallend hier is de totaal andere bouwstijl: terwijl de huizen in *Petty France*, zoals je hiernaast kan zien, in vakwerkstijl werden opgetrokken, met klaarblijkelijk lemen muren, blijken deze huizen opgetrokken in baksteen, een luxe, die alleen zeer rijke personen zich toen konden veroorloven.

De hovingen voor deze huizen dienden daarbij om te voorzien in de voedselbehoeften van de bewoonsters. De bouw van deze armenhuizen ging gepaard met de oprichting van een *Fonds*, dat opgericht werd voor 99 jaar, en waarvan de gelden zowel moesten dienen voor de voorziening in het levensonderhoud van de bewoonsters als voor de noodzakelijke herstellingswerken. De meesten van deze bewoonsters werden daarbij als huisbewaarsters tewerkgesteld.

De Deken en het Kapittel vernieuwden dit initiatief tot en met 28 maart 1805; bij het overlijden van de toenmalige bewoonsters zou het Fonds dan automatisch uitdoven. Mettertijd geraakten de huizen in verval, en op 11 april 1859 werd de opdracht gegeven de nog resterende armenhuizen op *St. Ermin's Hill* te slopen. Op dit ogenblik bevindt zich daar een luxueus hotel (in *Caxton Street*).

Het voorbeeld van *Cornelius* werd 23 jaar later gevolgd door Anne, *Lady Dacre*, die bij haar overlijden in 1595 bij testamentaire beschikking het *Emmanuel Hospital* liet bouwen op *Tothill Fields*. En in de 17de eeuw volgden ook nog andere lokale weldoeners het voorbeeld van *Cornelius*. Op de plaats van de armenhuizen van Lady Dacre staat nu de *St. James Court Building*.

De hiernavolgende kaart van Westminster City, Londen, dateert van het einde van de 16de eeuw. In de linkerbovenhoek stonden de huizen van

Cornelius.

Hieronder het huidige stratenplan van Londen met de **VAN DONstreet**, uitgevend op Buckingham Gate.

Het kan niet genoeg onderlijnd worden dat *Cornelius* in Engeland de voorloper was van gestructureerde liefdadigheid, of van wat bij ons de "openbare onderstand" heet. De kloosters legden aldaar immers geen initiatieven op dit gebied aan de dag, zoals dit wel het geval was bij ons. De zo geroemde gastvrijheid van de kloosters gold uitsluitend voor personen van adel en van aanzien. **Door de bouw van armenhuizen, met het daaraan verbonden fonds voor de ondersteuning van arme weduwen, was *Cornelius* de eerste niet-vorstelijke persoon die zulks deed.** Alleen Hendrik VII, diens moeder, Margaret, en Hendrik VIII hadden tot dan toe, zij het telkens eenmalig, een armenhuis opgericht.

d) Postume periode

Naar *Cornelius van Dun*, wiens naam nog tijdens zijn leven **verengelst** werd in *VANDON*, werd de straat waar zijn armenhuizen stonden later de *VANDON Street* genoemd. De aanpalende passage kreeg de naam *VANDON Passage*. Hierin ligt het *VANDON Court*, waarvan de hoofdingang zich bevindt in Petty France, recht over de achteringang van de Wellington Barracks, het hoofdkwartier van de 5 huidige Guards-regimenten. Het *VANDON House* bevindt zich vooraan in de *VANDON Street*. Voor, tijdens en onmiddellijk na de tweede wereldoorlog was er het administratief en onderwijsgedeelte ondergebracht van de *afdeling "Oosterse en Afrikaanse studies"* van de *London University*. Daarna werd het omgebouwd tot het *VANDON House Hotel* en geregistreerd als een liefdadigheidsinstelling. Het behoort nu tot een reeks hotels die door *The Salvation Army* (Het Leger des Heils) wordt uitgebaat. Hierdoor komt het dat dit hotel in geen enkele toeristische gids wordt vermeld. In het hotel, dat 35 kamers telt, mag er niet gerookt worden, ook niet op de kamers, en is het verboden alcohol te

verbruiken of mee te brengen.

VAN DON STREET
New Scotland Yard

met op de achtergrond het torengebouw van

VAN DON PASSAGE

VAN DON COURT

VAN DON HOUSE HOTEL

De verdienstelijkheid van *Cornelius* en zijn belangrijkheid blijken echter nog meer uit het feit dat hij, op zijn testamentair verzoek, begraven is in St. Margaret's Church in London (een der belangrijkste kerken aldaar), in het graf waar ook zijn overleden echtgenote reeds lag, en eveneens uit het feit dat een halfverheven beeldhouwwerk van hem zich in die kerk bevindt. Het mag een wonder heten dat dit beeldhouwwerk de beeldenstorm van 1643-1644 overleefde. Onder het revolutionair bewind van *Cromwell* werd er toen immers een order uitgevaardigd om alle monumenten in de kerken te vernietigen, waarbij er aan de kerkmeesters en andere functionarissen het bevel werd gegeven hierbij behulpzaam te zijn. Hierbij werden noch de glasramen, noch de beelden in St. Margaret's kerk ontzien. De koperen gedenkplaten van de grafstenen, alsook de orgelpijpen, werden per stuk verkocht. Ook tijdens de tweede Wereldoorlog werd er door de bombardementen op Londen veel schade toegebracht, zowel

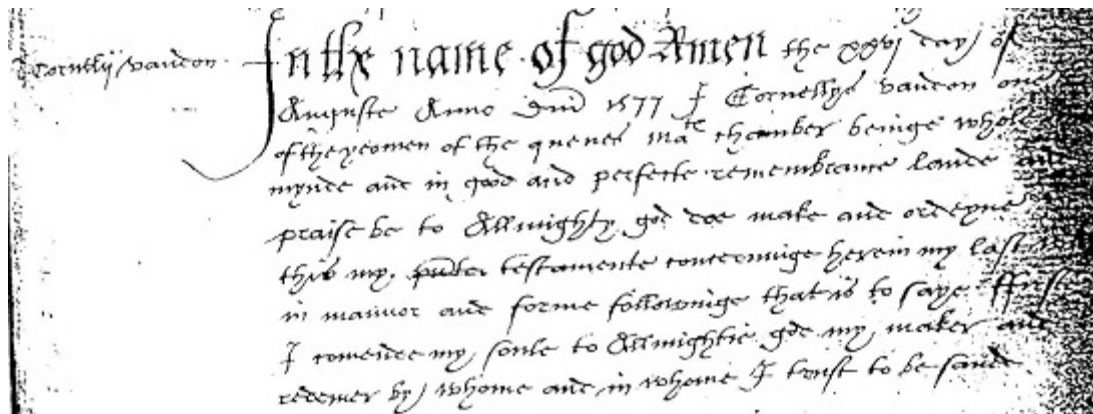
aan de kerk als aan het interieur. Zo werd een groot deel van de glasramen door de explosies vernietigd.

Originele tekst Testament van CORNELIUS van DUN

Hieronder publiceren we de vertaling van dit testament. Onze dank gaat hierbij naar *Rombout Leo van Dun (Mechelen 1919-2004)* die geruime tijd besteedde aan om een zo nauwkeurig mogelijke ontcijfering en vertaling van de originele tekst.

Daaronder vindt u een fotocopie van het originele handgeschreven testament. Gelet op het oude geschrift en de oud-Engelse tekst was het niet zo eenvoudig dit te ontcijferen. De aanhef is evenwel nog redelijk leesbaar, de daaropvolgende bladzijden zijn dit in mindere mate. Aangezien dit testament ingeschreven werd in een officieel tetamentenboek en de aanhef onderaan een bladzijde begint werd hier de bovenzijde van deze bladzijde uiteraard weggelaten. De overige bladzijden werden integraal ingescand. Het testament berust in het Archief Centrum Westminster City te Londen, referentie: 143M/TAM E69.

De Engelse ontcijferde tekst is uiteraard ook in ons bezit.

Vertaling Testament CORNELIUS van DUN

In de naam van God, Amen.

De zesentwintigste dag van augustus in het jaar des Heren 1577, Ik, Cornellys vandon, één

van de yeomen van de raadkamer van Hare Majesteit de Koningin, zijnde gezond van geest en met een goed en voortreffelijk geheugen,

lof en eer zij de Almachtige God, stel op en schrijf voor dit, mijn onvervalst testament betreffende mijn

hierin voorkomende uiterste wil, op de volgende wijze en in de volgende vorm, dat wil zeggen :
Vooreerst vertrouw ik mijn ziel toe aan de almachtige God, mijn schepper en verlosser, door Wie en in Wie ik hoop gered te worden, en mijn lichaam om te worden begraven in de **parochiekerk van Ste Margaret** in Westminster en op die plaats van de kerk waar **mr Richard** nu ligt, met een preek die moet opgesteld en gehouden worden op de dag van mijn begrafenis, door toedoen van mijn testamentuitvoerder en controleurs.

Eveneens geef ik **aan de arme mensen van de parochie van Ste Margaret** voornoemd vijftig dozijn broden die hun moeten gegeven en onder hen verdeeld worden, op de dag van mijn begrafenis, door toedoen van mijn voornoemde testamentuitvoerder en controleurs.

Eveneens geef en vermaak ik aan **mijn schoondochter Luce Awdryns, echtgenote van John Awdryns, steenhouwer**, één handdoek met ruitvormig patroon, onopgesmukt, zonder zoom, één tafelkleed met ruitvormig patroon, één buffetloper, de kleinste van de twee, met zwart borduurwerk, één dozijn gewone servetten, één paar mooie lakens, één kussensloop met wit borduurwerk, één tafellaken van zakkenlinnen met zwart borduurwerk en met zwarte zoom, één schaalhoes met zwart borduurwerk en met zwarte zoom, en één met ijzer beslagen koffer. Eveneens geef ik aan **Luce Hawnce , haar dochter**, één buffetloper met zwart borduurwerk. Eveneens geef en vermaak ik aan **mijn dochter Garthered Freeman, echtgenote van Walter Freeman, in dienst van Hare Majesteit de Koningin**, één handdoek met ruitvormig patroon, met witte zoom en met blauw borduurwerk, één buffetloper met wit borduurwerk en omzoomd met een witte zoom, één groot tafelkleed met ruitvormig patroon, één paar mooie lakens, één kussensloop met wit borduurwerk en één koperen pan om daarmee de haard te bedekken.

Eveneens geef en vermaak ik **aan mijn peetzoen, Peter Mackrell**, wanneer hij de volle leeftijd van 24 jaar zal bereiken of op de dag van zijn huwelijk, dat eerst zo zal plaatshebben dat hij bij zijn voornoemd huwelijk met raadgevingen zal bijgestaan worden door **zijn moeder, Mary Mackrell**, één gewone handdoek, één gewoon tafelkleed, één paar mooie lakens, drie paar lakens van kamgaren, één schaalhoes van wit borduurwerk, twee tinnen schalen, twee schotels, twee botervlootjes, vier koperkleurige kandelaars, één beddenwarmer, een koperen hangbord, één koperen opwarmingsschotel, één ijzeren kroes, één kamerpot, twee in lakens ingenaaide veren bedden, drie peluws, drie kussens, drie dekens en één oude deken, één Ierse witte deken, één gewatteerde deken van Arras, twee gemakstoelen, één kleine koffer, één Engelse bijbel, drie groene kussens, twee andere, oranjekeurig, één oorkussen overtrokken met rood bokkenvel, vier gordijnen van groene saai, drie ijzeren gordijnroeden voor een venster, en het verhaal van Holofernes in een kleurige linnen band, één vierkante tafel met een omlijsting en mooie, bijpassende stoelen ervoor, twee kleine stoelen, één bank met een beschoot, één kleine hangkast, één met ijzer beslagen koffer, twee tafellopers van Doornik en drie kussens van damast en rood laken.

Eveneens geef en vermaak ik **aan Mevrouw Powell** één handdoek met een ruitvormig patroon en één paar mooie lakens. Eveneens geef ik aan **John Wheeler** één kleine vouwtafel.

Eveneens geef en vermaak ik **aan Thomas Doddes** één dolk met ingegrift handvat, versierd met

zilver, één ijzeren achterstuk dat nu bij de schoorsteen in zijn woonkamer staat, en één koffertje om glazen in te zetten. Eveneens geef ik **aan mijn gastvrouw, Dodd**, het ledikant met beschoot waarin ik nu lig.

Eveneens vermaak ik **aan mijn bloedverwante, Mary Mackrell** van Westminster, weduwe, heel dat huis of heel die woning, bevattende twee kamers, waarin zij woont, met een tuin die daarbij hoort, en een ander stuk braakliggende **grond** dat daar nauw aan grenst, gelegen en zich bevindende op **St. Armyns Hill** in Westminster hiervoren vernoemd, welk genoemd stuk braakliggende grond nu overgedragen en voor bebouwing gelaten wordt **aan een zekere Edmond Poole, bakker**, gedurende een zeker aantal jaren, zoals blijkt, om het genoemde huishouden of de genoemde woning met twee kamers, tuin en stuk braakliggende grond te bezitten en te behouden voor de genoemde **Mary Mackrell** en haar rechtverkrijgenden gedurende de levensdagen van haar, de genoemde Mary, zonder enige huur of andere verplichte betaling ervoor, hetzij zijzelf erin woont of het laat aan enige andere persoon gedurende de voornoemde periode.

Eveneens wil ik bij testament dat al mijn kledingstukken met zekere lappen fluweel en rood laken, zoals ze afzonderlijk vermeld zijn in een vaste, door mij eigenhandig ondertekende Inventaris, onmiddellijk na mijn overlijden zullen geschat worden en verkocht met de meeste opbrengst, en dat het daarvan afkomstige geld gebruikt wordt voor het betalen van mijn begrafenis en van andere kosten die daaraan verbonden zijn. En indien er daarvan iets zal overblijven, moet dat verdeeld worden waar de meeste behoefte zulks zal vergen, naar goedvinden van mijn voornoemde testamentuitvoerder en controleurs.

Eveneens is het mijn wil dat de **kerkmeesters en ontvangers voor de armen van de parochie van Ste Margaret in Westminster** voorlopig en van tijd tot tijd zullen zorgen voor het ontvangen en inzamelen van en het beschikken over de huur en de opbrengsten van één huurceel van **een stuk grond** liggende en zich bevindende nabij Tuttle Field in Westminster, onlangs voor een zeker aantal jaren, en nog steeds, zoals blijkt, overgedragen **aan John**, tuinier, en de huur en de opbrengsten die zo daaruit voortkomen en die jaarlijks door de genoemde kerkmeesters en ontvangers geïnd worden, moeten door hen voorlopig van tijd tot tijd gebruikt en besteed worden **voor de noodzakelijke herstellingen aan de woningen op St Armyns Hill en aan de twee andere woningen die onlangs werden gebouwd aan de westkant van Pettifrance in Westminster**, waarin nu arme mensen wonen en verblijven, naargelang de noodzaak zulks zal vereisen. En het overschot daarvan, zo er enig is, zal moeten gaan naar andere noodzakelijke aanwendungen voor de armen, terwijl dan de genoemde kerkmeesters en ontvangers voorlopig voor mijn genoemde testamentuitvoerder en controleurs, of voor hun plaatsvervangers of hun gevolmachtigden, jaarlijks een getrouwe en nauwkeurige rekening opmaken en hun bezorgen, zowel over de ontvangst van de genoemde huur als over het gebruiken en het besteden ervan of van enig gedeelte ervan.

Eveneens is het mijn wil dat, indien het gebeurt **dat Peter Mackrell, mijn peetzoen**, overlijdt voordat hij de volle leeftijd van 24 jaar zal bereiken of voor de dag van zijn voormeld huwelijk, dat

dan al de onderscheidene hiervoren genoemde delen die voordien zo aan hem gegeven en gelegateerd zijn, helemaal toekomen aan en terugkeren naar de genoemde Mary Mackrell als haar eigen rechtmatige goederen, vrijelijk, voor altijd, zonder verzet, betwisting of belemmering van om het even welke persoon of personen. Eveneens geef en legateer ik, ten bate van **de armen van de parochie van Ste Margaret in Westminster**, om voor altijd doorlopend voor hen te blijven dienen, één fonds in geld voor het bedrag van 20 pond, en hetzelfde bedrag om jaarlijks te worden gebruikt, uitbetaald en besteed voor hout, op de beste manier en met het meeste voordeel ten behoeve van de armen, naar goedvinden en door de zorgen van de ontvangers en kerkmeesters van diezelfde parochie, van tijd tot tijd, en zodanig dat het hun penningsgewijze wordt aangeboden en verkocht in wintertijd en wanneer er meest behoefte is, volgens de prijs van de koop, zonder enige vermindering, met enkel de ervoor gedane kosten van vervoer en bergruimte uitgezonderd en afgetrokken.

Ik heb steeds voorzien dat, indien het ooit hierna gebeurt dat, door de vrijgevigheid van enige andere man, dergelijke som of sommen geld wordengegeven of vermaakt voor het voornoemde gebruik en doel, waardoor de voorraad en de hoeveelheid hout **voor de armen** met die bedoeling voldoende kunnen geleverd en verschaft worden, zonder moeilijkheden, dat het dan mijn wil is dat de genoemde som van 20 pond jaarlijks van tijd tot tijd op een andere wijze zal besteed worden voor wol of vlas, om de armen daarmee voorlopig aan het werk te zetten naar goedvinden van de genoemde ontvangers en kerkmeesters. Eveneens bepaal, bid en smEEK ik dat **de deken van Westminster** voor het oogenblik en in de toekomst genadiglijk zal toestaan het oor te verlenen aan, een onderzoek in te stellen naar en kennis te nemen van de behoorlijke uitvoering hiervan, zowel als aan, naar en van het uitkiezen, aanduiden en bedenken **van arme mensen als huurders in de huizen op St. Armyns Hill** bij overlijden of verhuizen van eender welke vroegere huurder daar, op zulke manier, in zulke mate en met zulk doel en oogmerk zoals ik dat heb bepaald en bedacht. Eveneens geef en vermaak ik aan **Peter Mackrell, mijn peetzoen**, wanneer mijn schulden betaald en mijn begrafenis-kosten geregeld zijn, elke zulke som en alle zulke sommen geld zoals ze hierna zullen verschuldigd en betaalbaar worden aan mij, de genoemde Cornellys vandon, door eender welke persoon of personen, hetzij door schuldbekentenis of geschrift of anderszins, en namelijk het saldo van al die schuld van honderd pond, die een zekere **Godfrey Maryscall Manhaunte**, vreemdeling, nu aan mij verschuldigd is op grond van en krachtens zijn schriftelijke verbintenis, op datum van de vierde dag van maart in het negentiende jaar van de regering van onze vorstin, Mevrouw de Koningin Elizabeth, regina, zoals blijkt, welke genoemde schuldbekentenis of schriftelijke verbintenis nu in bewaring berust bij mijn genoemde testamentuitvoerder om de ontvangst ervan te bekomen en het bovengenoemde driemaandelijks te innen, wanneer het verschuldigd zal worden, ten bate van de genoemde **Peter Mackrell**, en om aan deze te worden bezorgd wanneer hij zijn genoemde volle leeftijd van 24 jaar zal bereiken of op de dag van zijn genoemd huwelijk, welke bezorgingen eerst zullen plaatshebben wanneer de rest van alle andere delen die hierbij aan hem gegeven worden, eveneens bedoeld en bestemd is om aan hem te worden bezorgd door **zijn genoemde moeder, Mary Mackrell**, aan wie de bewaring ervan en de hoede erover volledig worden toevertrouwd.

*Ik heb ook bepaald en mijn wil is dat, indien het gebeurt dat de genoemde Peter Mackrell overlijdt voordat hij de genoemde leeftijd van 24 jaar zal bereikt hebben of zal getrouwd zijn, dat dan de bedoelde som of sommen geld die hem zo vermaakt werden, zullen terugkeren naar en toekomen aan Mary Mackrell, zijn moeder, indien zij dan in leven is, of anders, indien zij beiden begeven en overlijden, dan is mijn wil dat de genoemde sommen geld, aldus bekomen en ontvangen, zullen verdeeld worden en gebruikt ten bate van **de armen van de voornoemde parochie van Ste Margaret**, naar goedvinden van mijn genoemde testamentuitvoerder en controleurs, waar de meeste behoefte zulks zal vereisen.*

*Eveneens stel ik aan tot uitvoerder en beheerder van dit, mijn onvervalst testament en uiterste wil, mijn welbeminde **Vriend Richard Gibbes** van de stad Westminster, **stadsbestuurder en een van de gewone yeomen van de raadkamer van Hare Majesteit de Koningin**, aan wie ik geef en vermaak, voor de moeite die hij zich daarvoor heeft getroost, één nieuwe fluwelen schoudermantel met een gouden sierspeld, bezet met een goudklomp en 8 andere steentjes.*

*Eveneens benoem ik en stel ik aan **tot controleurs van deze, mijn uiterste wil en testament, de Master Doctor Goodman, deken van Westminster, William Walter, de ouderling, en George Burden, gentleman, Thomas Fowler, beheerder van de werken van Hare Majesteit de Koningin, en John Powell, gentleman**, aan wie ik, ter herinnering aan de moeite die zij zich daarvoor moeten getroosten, een goudstuk van 10 shilling geef.*

*En waar ik, de genoemde Cornellis, vroeger verscheidene renten, termijnbetalingen en landgoederen voor en in verscheidene huizen, woningen, hovingen en tuinen, die deel uitmaken van de bezittingen van de deken en van het kapittel van de collegiale kerk van St. Peter van Westminster, in de stad Westminster, heb geschonken aan **Richard Gibbes, Thomas Fowler en Edward Taylor** van dezelfde stad, door middel van verscheidene stichtingen en vertrouwelijke overeenkomsten, was en is mijn echt oogmerk en mijn echte bedoeling dat, wanneer twee van de genoemde concessionarissen zullen sterven, dat dan de overlevende derde een schenking zal doen van al zijn renten, termijnen en landgoederen voor en in de bovengenoemde bezittingen, **aan zes deugdzame en degelijke gezinshoofden** van de genoemde stad, die daar wonen volgens de gebruiken, overeenkomsten en vertrouwelijke richtlijnen zoals ze vermeld zijn in **twee afzonderlijke Contracten** die eertijds werden opgesteld door mij, de genoemde Cornellys. En later moet aldus eveneens, van tijd tot tijd, de laatste overlevende persoon van de zes zijn gehele nalatenschap in de bovengenoemde panden aan andere dergelijke personen schenken, en aldus moet er voortgegaan worden op die manier gedurende heel de periode van het genoemde huurceel.*

*Eveneens is het mijn wil dat, als er na mijn overlijden enig geschil toeneemt of ontstaat betreffende het inrichten van en het beschikken over al die woningen en stukken grond die ik bij vroegere overeenkomsten aan de armen gegeven heb, of betreffende enige portie of enige porties geld die hierbij, bij mijn uiterste wil en testament, of anderszins aan hen worden vermaakt en gegeven, dat de bovengenoemde geschillen van tijd tot tijd zullen beslecht worden, voorlopig door **de Deken van***

Westminster, en door mijn vertrouwens..... die voor dezen door mij werden aangesteld, en door wat hierna zal aangesteld worden, en door de meerderheid van hen.

En ik herroep volkomen en verklaar nietig elk en om het even welk ander vorig testament, wilsbeschikkingen, nalatenschappen, legaten, testamentuitvoerders en controleurs, die door mij op enigerlei wijze voor dezen werden opgemaakt, benoemd, gelegateerd en vermaakt, of die hierna worden opgemaakt, benoemd of vermaakt.

Tot getuigenis waarvan ik, de bovengenoemde Cornellys Vandon, op dit, mijn onvervalst testament en uiterste wil, **mijn handtekening gezet en mijn zegel van yeoman aangebracht**, en eerst de dag en het jaar bovenaan geschreven heb, **en dit in aanwezigheid van deze personen wier namen als ondertekening voorkomen onderaan elk blad, zoals blijkt**, welke genoemde bladen **elf in aantal** zijn. **mr Cornellys, stempel, George Burden, Richard Garad, Edward Taylor, Richard Fenés, John Savage, stempel, Henry Thackham.**

Een Inventaris van alle dergelijke benodigdheden en van verscheidene delen, zoals ik, Cornellys vandon, ze gegeven en vermaakt heb bij deze, mijn uiterste wil en testament, eigenhandig door mij ondertekend en hierbij gevoegd,

Vooreerst één handdoek met ruitvormig patroon, gewoon, niet omzoomd. Eveneens één tafellaken met ruitvormig patroon. Eveneens één buffetloper met zwart borduurwerk, de kleinste van de twee.

Eveneens één andere buffetloper met zwart borduurwerk. Eveneens één dozijn gewone servetten.

Eveneens één paar mooie lakens. Eveneens één kussensloop met wit borduurwerk.

Eveneens één manskewaad met zwart borduurwerk en zwart omzoomd. Eveneens één schaalhoes met zwart borduurwerk en zwart omzoomd. Eveneens één met ijzer beslagen koffer. Eveneens één

handdoek met ruitvormig patroon, wit omzoomd en met blauw borduurwerk. Eveneens één buffetloper met wit borduurwerk en wit omzoomd. Eveneens één groot tafellaken met ruitvormig patroon.

Eveneens één paar mooie beddelakens. Eveneens één kussensloop met wit borduurwerk.

Eveneens één koperen pan om daarmee de haard te bedekken. Eveneens één gewone handdoek.

Eveneens één gewoon tafellaken. Eveneens één paar mooie beddelakens. Eveneens één schaalhoes van wit borduurwerk. Eveneens twee tinnen schalen. Eveneens twee schotels. Eveneens twee botervlootjes.

Eveneens vier koperen kandelaars. Eveneens een beddenpan. Eveneens een koperen muurplaque.

Eveneens één koperen komfoor. Eveneens één ijzeren kroes. Eveneens een nachtpot. Eveneens twee in lakens ingenaaide verenbedden. Eveneens drie peluwen. Eveneens drie oorkussens. Eveneens drie dekens.

Eveneens één oude deken. Eveneens één Ierse witte deken. Eveneens één bedsprei van Arras. Eveneens twee gemakstoelen. Eveneens één kleine koffer. Eveneens één Engelse bijbel. Eveneens drie groene kussens. Eveneens twee andere, oranje-keurige kussens. Eveneens één met rood stijf linnen overtrokken oorkussen. Eveneens vier gordijnen van groene saai. Eveneens drie ijzeren venstergordijnroeden.

Eveneens het verhaal van Holofernes in een kleurige linnen band. Eveneens één vierkante tafel met een omlijsting en vijf bijpassende stoelen ervoor. Eveneens twee kleine stoelen. Eveneens een lange bank met een beschot. Eveneens een kleine hangkast. Eveneens één met ijzer beslagen koffer. Eveneens twee tafellopers van Doornik. Eveneens drie kussens van damast en rode stof. Eveneens een kleine vouwtafel.

Eveneens één handdoek met ruitvormig patroon, wit omzoomd. Eveneens één paar mooie beddenlakens. Eveneens één ledikant met een beschot. Eveneens een dolk met een ingegrift heft en versierd met zilver. Eveneens één ijzeren achterstuk voor een schoorsteen. Eveneens één koffertje om glazen in te leggen. Wollegoed. Eveneens twee toga's, de ene omzoomd en afgezet met fluweel, de andere met een onderscheidingsteken en afgezet met fluweel. Eveneens één andere zwarte toga van laken, omzoomd, met een onderscheidingsteken. Eveneens één mooie mantel van zwart laken, met mouwen, afgezet met fluweel. Eveneens één mooi jasje, afgezet met fluweel, passend bij de genoemde mantel, met zilveren gespen en vergulde snoerhanger. Eveneens één andere, schapenkleurige mantel, met enige gespen en snoerhanger. Eveneens één jasje van zwart fluweel, met mouwen. Eveneens twee oude nauwsluitende mannentoga's, de ene van satijn, de andere van kamgaren. Eveneens één ander oud fluwelen wambuis van purperkleurig fluweel, afgezet met kant. Eveneens één zomertoga, omzoomd met gemsleder en afgezet met kant.

Eveneens één satijnen keurslijf. Eveneens één grofgreinen anklet, gevoerd met wit katoen, en één andere, gevoerd met Eveneens één paar kousen van zwart fluweel, die worden opgehouden met kousophouders. Eveneens één paar kousen van Eveneens één oud fluwelen wambuis. Eveneens één paar fluwelen overkousen met een broek van laken. Eveneens één paar taankleurige fluwelen mouwen. Eveneens één feestelijke hoed met een paarlemoeren sierspeld, met de in de genoemde sierspeld gegraveerde afbeelding van Hercules. Eveneens één fluwelen kap met een gouden sierspeld, bezet met een goudklomp en met acht andere steentjes.

Stempel van Cornellys vandon. Getuigen : Richard Gibbes en Henry Tackham.

De zesde dag van september in het jaar 1577, in aanwezigheid van Magistraat Henry Jones, Doctor in de Rechten, Plaatsvervanger van de eerbiedwaardige heer John Lloyd, Ambtenaar, is op deze manier de getuigenis erkend dat Cornelys Vandon, magistraat in de Stad Westminster, yeoman, overleden is,

bij eed van Richard Gibbes, de enige testamentuitvoerder; bij de getuigenis hiervan

.....

FOTOCOPIE ORIGINEEL TESTAMENT van Cornelius van DUNNE

Handwritten text in the top left margin, possibly a date or location.

In the name of god Amen the copy of
Augustine some 1577 of earnestly desired
the quondam ma... chamber beinge vnder
writen and in god and perfect remembrance laude
praise be to Allmightie god who make and ordyne
thys my quondam testaments touchinge by my last
will and laste forme followinge that ad to saye
I comende my soule to Allmightie god my maker
and creator by whome and in whom I hope to be saved

p.1

Handwritten text in the left column of the second page, continuing the narrative or legal document.

p.2

Handwritten text in the right column of the second page, continuing the narrative or legal document.

Handwritten text in the left column of the third page, continuing the narrative or legal document.

p.3

Handwritten text in the right column of the third page, continuing the narrative or legal document.

p.4

het ontstaan van de groep in 1974, maar zeker sinds het jaar 2000 fungeert zijn naam en functie tussen de historische personages die door **The Guild of St. George** letterlijk ten tonele worden gevoerd tijdens zijn jaarlijkse “Renaissance Fairs”. Deze **Guild of St. George** is erkend als een rechtspersoon van Openbaar Publiek Opvoedkundig Belang en zonder winstoogmerk, en bestaat nu uit 2 afdelingen: **één in Zuid Californië en één in de San Francisco Baai Regio**. Zij tellen elk 25 tot 50 leden, maar het aantal deelnemende acteurs kan naargelang de omstandigheden aangroeien tot wel meer dan 100 personen. Alle personages zijn historisch, in die zin dat niet alleen hun kledij en de uitrusting, maar ook hun optreden zou berusten op historisch vaststaande gegevens.

Naast “**Cornelius**”

fungeerden er zo in de loop der jaren nog een **20-tal Yeoman of the Guard**, waarvan we in de marge zeker bij een drietal een beknopte levensloop konden terugvinden gebaseerd op bestaande personen uit die tijd. **Het uniform** van de Yeoman of the Guard had uiteraard **verschillende uitvoeringen**, naargelang de omstandigheden waarin zij moesten optreden. De kledij waarmee Cornelius op zijn grafscript werd afgebeeld wijkt licht af van de afgebeelde, maar was de meest ceremoniële.

In 2000 kreeg de The Gilde of St. George* zijn huidige statuut, waarin zijn nieuw doel werd omschreven: aanleren van geschiedenis bij middel van interactief theater. Hij had toen reeds tientallen jaren ervaring met het ten tonele brengen op de Renaissance Kermismarkten van adellijke figuren uit het Elisabethaanse Engeland. Mettertijd groeide hij uit tot de enige Elisabethaanse reënactement organisatie. Alzo is de Gilde nu gespecialiseerd in het **voorstellen van personen en gebeurtenissen uit de tijd van Elisabeth I (1533 tot 1603) die regeerde vanaf 1558 tot aan haar dood**.

Deze gebeurtenissen slaan alle terug op de talrijke zomerrondreizen (Summer

Progresses) van Elisabeth I. Haar jaarlijks weerkerende koninklijke uitstappen vormen een onuitputtelijke bron voor de aangehaalde reënactementopvoeringen waardoor men nu een inzicht kan krijgen owel in het leven van de bevolking als in de Koninklijke Hofhouding in het Engeland van **de tweede helft van de 16de eeuw**. Zo werd tijdens de **Renaissance Fair**, die nu elk jaar gedurende 9 weekends plaatsvindt, in het seizoen 2010 het verhaal gebracht van de pracht en de praal van het bezoek van koningin Elisabeth I en haar hofhouding aan de stad Bristol in 1574. De hiernavolgende gegevens zijn een beknopte samenvatting van wat we over deze Summer Progresses in het algemeen terugvonden in de historische publicaties (zie bibliografie). **Zij geven ons een idee van de omstandigheden waarin Cornelius van Dunne aan het Engels Hof werkte.**

*Tijdens de winter verhuisde Elisabeth I, zoals trouwens haar vader Hendrik VIII voor haar deed, geregeld van het ene kasteel naar het andere, maar tijdens de zomer maakte ze elk jaar rondreizen doorheen het land. Deze **Summer Progresses**, waarbij de koningin gans haar koninklijke hofhouding op sleeptouw nam, duurden van enkele weken tot zelfs enkele maanden en waren bedoeld om contact te houden met de bevolking. De “bagagetrein” die tussen de 300 en de 500 karren besloeg, vervoerde niet alleen persoonlijke kledij, maar ook meubilair, tapijten, draperieën, exquis voedsel en alle noodzakelijk geacht materiaal voor het verder bestuur van het land. De plaatsen die koningin Elisabeth alzo met haar hofhouding aandeed (een dorp, een universiteit, een landgoed van een of andere lord, enz.) waren zeer uiteenlopend, en regelmatig gebeurde het dat ze de grote toeloop niet aankonden, zodat er inderhaast nieuwe houten gebouwen dienden opgetrokken. Heel wat van de verblijfskosten werden daarbij op de gastheer afgewenteld, zodat het niet uitzonderlijk was dat diegene die met het koninklijk bezoek werd “vereerd” achteraf met grote schulden achterbleef. Het spreekt vanzelf dat hierover heel wat publicaties bestaan, officiële en officiële, die stof genoeg opleveren voor historisch onderbouwde theateruitvoeringen.*

We vermeldden reeds dat onze stamgenoot Cornelius tijdens deze Renaissance Fairs jaarlijks ten tonele wordt opgevoerd. Aanvankelijk fungeerde de figuur van Cornelius van Dunne als enige Yeoman of the Guard, later, vanaf het jaar 2000, werden naast hem nog een aantal anderen opgevoerd. Vanaf 2006 werd hij echter getypeerd als hun onmiddellijke gezagvoerder en had hij, naargelang de inhoud van de specifieke reënactement, de leiding over 3 tot 7 yeomen. **Alzo werd hem in 2006 de titel van Sergeant toebedeeld en vanaf 2007 die van Sergeant Major.** Al laat dit toe om hem een meer verantwoordelijke positie te geven in de toneeluitvoeringen, dan hebben we hierbij wel vraagtekens in verband met de historische correctheid. Immers tot nu toe hebben wij nergens enige aanwijzing in die richting gevonden.

In de hoop dat deze vereniging ons misschien meer informatie hierover kon verstrekken hebben wij haar in 2012 aangeschreven. Tot nu toe ontvingen we echter geen enkele reactie.

BIBLIOGRAFIE

- Henry VIII, Francis Hackett, uitgev. J. Cape, London, 1929.
- The Reign of Henry VIII, Personalities and Politics, David Starkey, uitgev. Collins & Brown Ltd, London, 1985.
- What's left of Henry VIII, Deborah Jaffé, uitgev. Dial House, 1995.
- Encyclopedia of Britain, Bamber Gascoigne, p. 676, 677, 713, uitgev. Macmillan, 1993.
- The New Encyclopaedia Britannica.
- Dictionnaire encyclopédique d'Histoire, p. 4961, uitgev. Bordas, Paris, 1986.
- The London Encyclopaedia, Ben Weinreb & Christopher Hibbert, p. 776, uitgev. St. Martin's Press, New York.
- The Streets of London, Sheila Fairfield, p. 326, uitgev. Papermac, London, 1983.
- The Oxford English Dictionary, Volume XIX, p. 357-359 ; 2d Edition, Clarendon Press, Oxford, 1989.
- Beschavingsgeschiedenis van de Moderne Tijden, Prof. Dr. E. Lousse, uitgev. N.V. De Vlaamse Drukkerij, Leuven, 1948.
- Geschiedenis van Engeland - van Stonehenge tot het tijdperk der vakbonden, Prof. Dr. R.C. Van Caeneghem, p. 146-179, uitgev. Martinus Nijhoff, 's Gravenhage.
- A Glossary of Terms Used in Heraldry, p. 500-503, uitgev. James Parker & Cy, Oxford and London 1894, republished by Gale Research Cy, 1966.
- Dictionnaire de Renesse, Lexique Héraldique Illustré, Jan van Helmont, p.13, uitg. Jan Van Helmont, Leuven, 1994.
- J.B. Rietstap-Handboek der Wapenkunde, C. Pama, p. 274-276, 3de uitgaaf, uitgev. E.J. Brill, Leiden, 1943.
- St. Margaret's Westminster, The Commons' Church within a Royal Peculiar, uitgev. Aidan Ellis Publishing, Nuffield Henley on Thames, 1993, p. 14, 15, 53.
- The Life and Times of Elisabeth I, Neville Williams, uitgev. George Weidenfeld and Nicholson Ltd and Book Club Associates 1972, Vert. Elisabeth I, uitgev. Unieboek B.V. Bussum, 1973, p. 41.
- Archief van Westminster Abbey, beschrijving notaris R. Gribbes op 6/9/1577, ref. 143M/TAM E69.
- Archief van Westminster City, ref. 143 M/TAM E 69.
- Westminster Hospital, An outline of its History, W.G. Spencer, p.18, uitgev. Henry J. Glaiser, London, 1924.
- Westminster and Pimlico Past, Isobel Watson, p. 29, 62 en 63, uitgev. Historical Publications Ltd, London, 1993.
- The Almshouses of London, uitgev. Ashford Press Publishing, p. 32, Hampshire, 1987.
- Endowed Charities (County of London), Ordered by The House of Commons to be Printed, p.229,230,231 341, 406, London.
- The Beefeaters of the Tower of London, G. Abbott, Yeoman Warder (retd), p 10-12,

- uitgev. Hendon, Publishing Co Ltd., Hendon Mill, Nelson, Lancashire, 1985.
- The Clothing and Army of the Yeomen of the Guard, 1925, p. 122.
 - The Yeomen of the Guard, T. Preston, London 1889, p.70-71.
 - The Writers Guide to Everyday Life in Renaissance England from 1485 - 1649, Kathy Lynn Emerson, p. 39, 107, 149, 227, uitgev. Writer's Digest Books, Cincinnati, Ohio, 1996.
 - The Island Race, Winston S. Churchill, p. 124, 130-131, uitgev. Cassell & Co. Ltd, London, 1964.
 - English Court Life, From Henry VII to George II, Ralph Dutton, p. 38, uitgev. B.T. Batsford Ltd, London, 1963.
 - The English Occupation of Tournai 1513-1519, C.G.Cruikshank, p. 11, 21, 88, 90, 91, 100, uitgev. Clarendon Press, Oxford, 1971.
 - Histoire de Tournai, Paul Rolland, p. 175, uitgev. Casterman, Tournai-Paris, 1956.
 - Les Infants d'Tournai, nr. 225 - p. 4, nr. 226 - p. 1, nr. 228 - p. 1, nr. 230 - p. 1, 1973.
 - Revue Belge de Numismatique et de Sigillographie, Tome 88, p. 72-73 en Pl. IV, Bruxelles, 1952.
 - Tournai. Une Ville , Un Fleuve, (XVIe - XVIIe siècle), Crédit Communal.
 - Hainaut ou l'épopée d'un peuple,1.Des origines à Charles Quint,Collection Tourisme et culture-Hainaut,Mons, 1971.
 - Acts of the Privy Council of England. Rijksarchief Den Haag.
 - The Letters and Papers, Foreign and Domestic, of the Reign of Henry VIII. Rijksarchief Den Haag.
 - The Letters and Papers, Foreign and Domestic, Henry VIII, Vol.23, records 360-373, may 1546
 - The yeomen of the Guards and the Early Tudors, The Formation of a Royal Boduguard, Anita Hewerdine, IB Tauris & Co Ltd, Londen, New York, 2012
 - Elisabeth's Household. A Bachelor Thesis in History by Sara Betty. Mills College, 1994.
 - The Baldwin Project: In the Days of Queen Elisabeth, by Eva March Tappan.

Thema:

Persoon

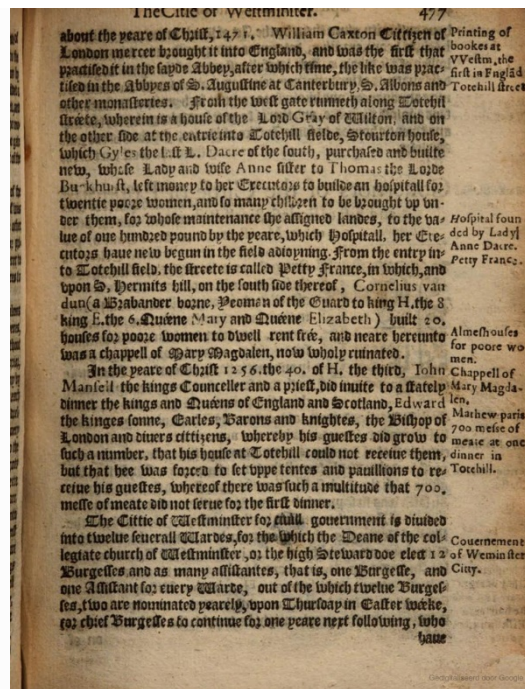
Regio:

Europa

◁ Balthazar van Dúnne(n) – Van Dúnem (1624-na 1676) omhoog
 Cornelis Jansz van Dunne (1520-1579) Geels-Turnhoutse van Dun-familie ›

Gebouwd met [Drupal](#)

“A Svrvey of London: Conteyning the Originall, Antiquity, Increase, Moderne Estate, and Description of that City”, Written in the Year 1598 – p. 477

T H E
HISTORY AND SURVEY
O F
L O N D O N
FROM ITS
Foundation to the Present Time:
IN TWO VOLUMES.

CONTAINING,

I.

The most authentic ACCOUNTS of its
ORIGIN, INCREASE, PROCEEDINGS, PRIVILEGES,
CUSTOMS, CHARTERS, ACTS OF COMMON-COUNCIL,
MEMORABLE ACTIONS both of the *Body corporate* and of the most *eminent Citizens*,
And whatever has happened in or near that Metropolis during 1800 Years.

II.

The POLITICAL HISTORY of LONDON.

With an accurate SURVEY of

The several WARDS, LIBERTIES, PRECINCTS, &c.

An ACCOUNT of

The several PARISHES and CHURCHES;

Its CIVIL, MILITARY, and ECCLESIASTICAL GOVERNMENT,

COMPANIES and COMMERCE, ANTIQUITIES, OFFICES, SOCIETIES,
State of LEARNING, and Monuments of CHARITY and PIETY.

INCLUDING

The several PARISHES in WESTMINSTER, MIDDLESEX, and SURRY,
within the BILL of MORTALITY.

ILLUSTRATED WITH

One hundred and Twenty-one COPPER-PLATES, exhibiting the Plans of the Wards in London, of the
City of Westminster, and Parishes adjacent; and Views of the whole City at different Times, and of
the Churches, Palaces, Bridges, Halls, Hospitals, &c. and a MAP of the Country ten Miles round
the great City.

By WILLIAM MAITLAND, F. R. S. and Others.

By the KING'S Authority.

L O N D O N:

Printed for T. OSBORNE and J. SHIPTON, in *Gray's-Inn*;

And J. HODGES, near *London-Bridge*.

MDCCLVI.

" And that the Lord Archbishop of *Canterbury*, Lord High-Chancellor of *England*, Lord Archbishop of *York*, or Lord Keeper of the Great Seal of *England*, Lord High Treasurer, Lord Bishop of *London*, Lord Almoner, and the Lord-Mayor of *London* for the Time being, should be Visitors of the said Corporation, and settle all Differences about the Government thereof, and the Disposition of their Revenues.

" Since which, the Revenues of the Corporation being increased to near two thousand Pounds *per Annum*, by the charitable Benefactions of several well disposed Persons; and the Corporation having represented the same by their humble Petition to his most Gracious Majesty King *George* the First, his Majesty was pleased to grant his Royal Licence, dated the 16th Day of *December*, in the first Year of his Reign, to enable the Corporation to make further Purchases and Acquisitions, not exceeding five thousand Pounds *per Annum*."

Cotterell's Alms-house.

This House, which is situate in *Chapel-yard Hog-lane, Soho*, was endowed by Sir *Charles Cotterell* with a perpetual Annuity of twenty Pounds, toward the Support of eight poor Women therein.

Cure's Alms-house.

This Alms-house, which is situate in *College Church-yard in Deadman's-Place, Southwark*, was founded by *Thomas Cure*, Esq; *Anno* 1584, for the Reception of sixteen poor Men and Women, with an Allowance of twenty Pence *per Week* each. And by the additional Benefactions of *Cure's* Son, and *Mrs. Appleby*, they receive each sixteen Shillings *per Annum* more.

Dewy's Alms-house.

This Alms-house, situate in *Hog-lane, Soho*, was erected by Captain *Dewy*, *Anno* 1684, but whether endowed, or not, I cannot learn.

Dun's Alms-house.

This Alms-house, containing twenty Rooms for so many poor Widows, was erected by *Cornelius Van-Dun*, a *Fleming*, in the Reign of Queen *Elizabeth*; but it not being endowed, it is inhabited by the Parish Pensioners of *St. Margaret's, Westminster*.

Dutch Alms-house.

This Alms-house, situate in *White's-alley, Moorfields*, was erected by *Samuel Shepberd*, Esq; an eminent *Dutch* Merchant, for the Reception of twenty-eight poor ancient Women of his Nation, who have each an Allowance of three Shillings *per Week*, and twelve Shillings to buy a Gown every other Year.

Dyers Alms-house.

This Alms-house, which belongs to the Company of *Dyers*, is situate in *Dyers-Buildings in Holbourn*, and contains eight Rooms for so many aged poor Women, who are only allowed two Pence *per Week*, which shews the Foundation to be of an ancient Establishment.

Dyers Alms-house.

This Alms-house, situate in *St. John's-street, near Spittlefields*, was erected by the Master *Dyers*, for the Benefit of six poor Widows, who are allowed thirty Shillings *per Annum* each.

No. 109.

Emanuel Hospital.

This hospital, situate at *Torbill Side in Westminster*, was founded by the Lady *Dacres*, on the 17th of *December*, *Anno* 1601, for twenty aged single Men and Women; sixteen whereof to be of *St. Margaret's, Westminster*, two of *Hayes*, and two of *Chelsea* Parishes; each of whom have an Allowance of ten Pounds *per Annum*, with the Liberty of bringing up a poor Child.

The City of *London* has this Charity in Trust, and receive annually two hundred Pounds for its Support, issuing out of the Manor of *Bramburton* in the County of *York*, till the Expiration of a Lease of one hundred and ninety-nine Years, when the whole Manor (as 'tis said, above six hundred Pounds *per Annum*) is devised for the Augmentation of this Foundation. And according to certain Constitutions made by the Executors of the Foundress, no Person of ill Fame, or such as cannot say the Creed and ten Commandments in *English*, or under fifty Years of Age, nor such as have not inhabited three Years in the said Parishes, to be admitted upon this Foundation.

Sometime ago, the Court of Lord-Mayor and Aldermen of this City, caused to be erected at the upper End of this Hospital, a handsome School-house and Dormitory for the Reception of twenty poor Boys and Girls, who were taken into the same on the twenty-fourth of *June*, *Anno* 1735; they are plentifully supplied with all the Necessaries of Life, the Boys are taught to read, write and account, and the Girls to read, write and Plain-work.

Fell's Alms-house.

This Alms-house, standing at *Blackwall*, was erected by Captain *Fell*, for the Accommodation of four poor Families, without any other Allowance.

Fisher's Alms-house.

This Alms-house, which stands in the *Dog-rove*, near *Mile-end*, was erected in the Year 1711, by Captain *Fisher*, for six Masters of Ships Widows, for whose Support he settled an Estate of forty Pounds *per Annum*, and committed the Trust thereof to the Fraternity of the *Trinity-House*. And the Ground whereon the two additional Rooms are erected, was purchased by Sir *Charles Wager*, and built by Sir *William Ogborne*, *Anno* 1728, and the two Widows therein have each an Allowance of sixteen Shillings *per Month*, and twenty Shillings *per Annum* for Coals.

The Foundling Hospital.

This Hospital, which is risen to an extraordinary public Benefit from some generous Benefactions of private Merchants in the Reign of Queen *Anne*, and their Legacies for carrying so laudable a Design into Execution, was established at last by the Solicitation and great Care of Mr. *Thomas Coram*, (See Page 605, Vol. I.) who obtained not only a very extensive Subscription for the building of a noble and commodious House in *Lamb-Conduit Fields*; but lived to see it built, well filled and regulated and established by the Royal Letters Patents and an Act of Parliament.

The Royal Charter for establishing the Hospital.

George the Second, by the Grace of God, and so forth, to whom these Presents shall come Greeting. Whereas

15 B

Website mail – dd. 04-10-2017 // National Portrait Gallery – London....

https://www.npg.org.uk/collections/search/portraitLarge/mw127427/Cornelius-van-Dun?LinkID=mp88114&search=sas&sText=cORNELIUS+VAN+dUN&quip_approved=0&role=sit&rNo=0

Cornelius van Dun by Thomas Trotter, published by Robert Wilkinson line engraving, published 30 June 1794 // 7 3/8 in. x 4 7/8 in. (187 mm x 125 mm) plate size Given by the daughter of compiler William Fleming MD, Mary Elizabeth Stopford (née Fleming), 1931 // NPG D25451

<https://www.npg.org.uk/collections/search/person/mp88114/cornelius-van-dun?search=sas&sText=Cornelius+van+Dun>

https://www.npg.org.uk/collections/search/portraitLarge/mw127427/Cornelius-van-Dun?LinkID=mp88114&search=sas&sText=cORNELIUS+VAN+dUN&quip_approved=0&role=sit&rNo=0

archiveenquiry@npg.org.uk

=====

ENGELSE VERSIE CORNELIUS VAN DUN - BIOGRAFIE

<https://www.vertalen.nu/zinnen>

<https://historiek.net/profielen-middeleeuwse-engelse-soldaten-online/5348/>

We hope you enjoy our site. We are always keen to receive queries and contributions. Please contact us on a.r.bell@reading.ac.uk or a.e.curry@soton.ac.uk
<https://research.reading.ac.uk/medievalsoldier/about/publications/>

Contact: Center for Medieval and Renaissance Studies

Telephone: 0031 (0)20 525 3050 // E-mail: cmsa-fgw@uva.nl

<http://cmsa.uva.nl/contact/contact-center-for-medieval-studies.html>

persvoorlichting@uva.nl

<http://www.hum.leidenuniv.nl/engels/actueel/interview-thijs-porck-onderwijsprijs.html>

<https://www.universiteitleiden.nl/nieuws/2016/04/middeleeuwen-geen-%E2%80%98gouden-tijd%E2%80%99-voor-engelse-ouderen>

dhr. dr. M.J.M. (Mario) Damen

<http://www.uva.nl/profiel/d/a/m.j.m.damen/m.j.m.damen.html>

Middeleeuwse geschiedenis

Faculteit der Geesteswetenschappen

Capaciteitsgroep Geschiedenis

Bezoekadres

Oost-Indisch Huis

Kloveniersburgwal 48 Amsterdam

Kamernummer: C1.06B

Postadres:

Kloveniersburgwal 48

1012 CX Amsterdam

M.J.M.Damen@uva.nl

T: 0205258896

T: 0205254464

=====